

جهانی شدن و چالشهای شهر و شهرنشینی در کشورهای در حال توسعه با رویکردی بر راهبردهای عملیاتی در شهرهای ایران

تألیف : دکتر اسماعیل نصیری

استادیار جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری دانشگاه پیام نور « مرکز قیدار »

انتشارات گنج هنر - اسفند ماه ۱۳۸۸

سرشناسه : نصیری ، اسماعیل - ۱۳۵۰ .

عنوان و نام پدیدآور : جهانی شدن و چالشهای شهر و شهرنشینی در کشورهای در حال توسعه با رویکرد عملیاتی در

شهرهای ایران / اسماعیل نصیری

مشخصات نشر : تهران : گنج هنر : پرهام نقش، ۱۳۸۸ .

مشخصات ظاهری : ۲۹۶ ص. : جدول و نمودار.

شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۲۹۰۴-۰۶-۸

وضعیت فهرست‌نویسی : فیبا

موضوع : شهرنشینی - کشورهای در حال رشد

موضوع : جهانی شدن

موضوع : شهرنشینی -- ایران

موضوع : جهانی شدن -- ایران

رده بندی کنگره : ۱۳۸۸ ن ۵۳ ک ۳۸۴ / HT

رده بندی دیویی : ۳۰۷ / ۷۶۰۹۱۷۲۴

شماره کتابشناسی ملی : ۱۸۴۷۹۸۳

جهانی شدن و چالشهای شهر و شهرنشینی در کشورهای در حال توسعه با رویکردی بر راهبردهای عملیاتی در شهرهای ایران

◊ تألیف : دکتر اسماعیل نصیری

◊ ناشر : گنج هنر - پرهام نقش

◊ لیتوگرافی : نادر

◊ چاپ : سارنگ

◊ نوبت چاپ : اول ۱۳۸۸

◊ شمارگان : ۱۰۰۰

◊ شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۲۹۰۴-۰۶-۸

◊ قیمت : ۴۵۰۰ تومان

مرکز پخش و فروش :

کتاب فروشی پرهام

خیابان انقلاب - ابتدای خیابان ۱۲ فروردین - پلاک ۲۹۷ - تلفن : ۶۶۴۶۸۲۳۵

انتشارات سیمای دانش - خیابان انقلاب - خیابان ۱۲ فروردین - پلاک ۳۱۸ - تلفن : ۶۶۹۶۶۱۱۴

حق چاپ و نشر مجدد برای کتابفروشی پرهام و ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
تقدیر و تشکر.....	۱
مقدمه.....	۲
 فصل اول: جهانی شدن (پیشینه، مفاهیم، دیدگاه ها).....	 ۷
۱- تاریخچه و زمینه های پیدایش جهانی شدن.....	۸
۱-۱ جهانی شدن به مثابه دگرگونی جهانی (نظریه های لیبرال).....	۱۴
۱-۲ نظریه های واقع گرایان و نقد جهانی شدن.....	۱۶
۱-۳ جهانی شدن در نگرشهای مارکستی.....	۱۶
۱-۴ جهانی شدن به مثابه تحول ماهیت روابط اجتماعی در شهرها (تفکرات جامعه شناختی).....	۱۸
۱-۲ دگرگونی جهانی و جهانی شدن در حوزه سیاست.....	۱۹
۱-۳ دگرگونی جهانی و جهانی شدن تجارت و اقتصاد شهری.....	۲۰
۱-۴ دگرگونی جهانی و جهانی شدن فرهنگ.....	۲۵
۱-۵ جهانی شدن و مفاهیم شهری.....	۲۸
۱-۵-۱ شهرهای جهانی Global Cities.....	۲۸
۱-۵-۲ ابر شهر Mega City.....	۳۱
۱-۵-۲ زنجیره شهری Mega Lapolis.....	۳۲
۱-۶ جهانی شدن و الگوهای فضایی درون شهری.....	۳۴
نتیجه گیری.....	۳۸
 فصل دوم: ظهور عصر اطلاعات و شکل گیری فرمهای جدید شهری در عصر جهانی شدن.....	 ۳۹
۲-۱ تکنولوژی اطلاعات و ارتباطات و پیدایش جامعه شبکه ای.....	۴۰
۲-۲ فناوری اطلاعات و مدیریت ساختار نظام شهری.....	۴۸

فصل پنجم: جهانی شدن و پدیده شهروندی در کشورهای در حال توسعه.....	۱۶۱
۵-۱ مفهوم و تاریخچه شهروندی	۱۶۲
۵-۲ جهانی شدن، مدرنیسم و شهروندی.....	۱۶۵
۵-۳ تغییرات اجتماعی و محیطی مترتب بر شهروندی در شهرهای در حال توسعه.....	۱۶۶
۵-۴ جهانی شدن و هویت شهروندی در کشورهای در حال توسعه.....	۱۷۰
۵-۴-۱ هویت فرهنگی شهروندی در شهرهای کشورهای در حال توسعه.....	۱۷۲
۵-۴-۲ چالشهای موقعیت پدیده شهروندی در عصر جهانی شدن در شهرهای در حال توسعه.....	۱۷۳
نتیجه گیری.....	۱۷۷

فصل ششم: جهانی شدن و پایداری زیست محیطی در شهرهای کشورهای در حال توسعه.....	۱۷۹
۶-۱ فرایندها و عوامل مؤثر جهانی شدن و پایداری شهری.....	۱۸۰
۶-۲ جهانی شدن و روشهای پیشروی به سوی برقراری عدالت فضایی در شهرها.....	۱۸۷
۶-۳ جهانی شدن، پایداری و توسعه شهری در کشورهای در حال توسعه.....	۱۸۹
۶-۴ مسایل عمده تأمین نیازهای انسانی و زیست محیطی در شهرهای کشورهای در حال توسعه.....	۱۹۶
۶-۴-۱ جهانی شدن و آلودگی زیست محیطی و موقعیت دشوار شهری در کشورهای در حال توسعه.....	۱۹۸
۶-۴-۲ جهانی شدن و NGOهای زیست محیطی شهری.....	۲۰۴
نتیجه گیری.....	۲۰۸

فصل هفتم: جهانی شدن و تأثیر آن بر ساختار فضایی کلانشهرهای ایران.....	۲۰۹
۷-۱ تأثیرات جهانی شدن بر ساختار اقتصادی و اجتماعی کلانشهرهای ایران.....	۲۱۰
۷-۲ جایگاه کلانشهرهای ایران در روند جهانی شدن اقتصاد.....	۲۲۱
۷-۳ چالشهای پایداری کلانشهرهای کشور در عصر جهانی شدن.....	۲۲۶

۲-۲ جهانی شدن و ضرورت رویکرد به ایجاد فرمهای جدید شهری	۵۲
۲-۳-۱ ابعاد و شاخصهای شهر الکترونیک	۵۶
۲-۳-۲ شهرهای مجازی، ضرورتی جهانی	۶۰
۲-۴ واحدهای شهری هوشمند	۶۵
نتیجه گیری	۶۸

فصل سوم: جهانی شدن و شهرهای جهانی

۳-۱ تعریف شهر جهانی	۷۲
۳-۲ مفهوم شهر- منطقه جهانی	۹۰
۳-۳ شهر- منطقه های جهانی کشورهای در حال توسعه	۹۲
۳-۴ سرمایه گذاری، ثروت، قدرت و شهرهای جهانی	۹۴
۳-۵ شرکتهای چند ملیتی و شهرهای جهانی	۹۷
۳-۶ بانکداری جهانی و شهرهای جهانی	۱۰۲
۳-۷ توریسم شهری جهان و شهرهای جهانی در حال پیدایش	۱۰۵
نتیجه گیری	۱۱۳

فصل چهارم: جهانی شدن و شهرنشینی در کشورهای در حال توسعه

۴-۱ جهانی شدن و چشم اندازهای تاریخی درباره شهرنشینی در جهان	۱۱۶
۴-۱-۱ الگوها و فرآیندهای شهرنشینی جهانی در قرنهای نوزدهم و بیستم و یکم	۱۲۳
۴-۲ شهر در دنیای در حال توسعه: زمینه کنونی و پیش بینی ها تا سال ۲۰۵۰	۱۲۹
۴-۳ جهانی شدن و ساختار شهر در نواحی در حال توسعه	۱۴۲
۴-۳-۱ جهانی شدن و شهرهای کشورهای در حال توسعه: همگرایی یا واگرایی؟	۱۴۵
۴-۳-۲ رشد و ساختار شهرهای کشورهای در حال توسعه	۱۴۷
۴-۳-۳ شهرهای دوگانه جهان سوم در عصر جهانی شدن	۱۵۰
نتیجه گیری	۱۵۹

۲۶۱	۸-۴-۳ راهبردهای بخش نظام شهری
۲۶۳	۸-۵ چالشهای بخش معماری (کالبدی- فضایی)
۲۶۴	۸-۵-۱ چالشهای بخش معماری
۲۶۵	۸-۶ چالشهای بخش محیط زیست شهری
۲۶۶	۸-۶-۱ راهبرد بخش محیط زیست شهری
۲۶۷	۸-۷ چالشهای بخش مدیریت شهری
۲۶۸	۸-۷-۱ راهبردهای بخش مدیریت شهری
۲۶۹	۸-۸ چالشهای بخش توسعه شهری پایدار
۲۷۰	۸-۸-۱ راهبردهای بخش توسعه شهری پایدار
۲۷۳	فهرست منابع

- ۷-۴ پایداری کلانشهر تهران در جایگاه فرا منطقه ای و جهانی آن و بهره برداری از فرصت‌های جهانی شدن ۲۲۹
- ۷-۵ فرصت‌ها و تهدیدهای جهانی شدن برای کلانشهرهای ایران ۲۳۲
- ۷-۶ پیشنهاد جهت تقویت قدرت رقابت پذیری و به حداقل رساندن زیانهای جهانی شدن در کلانشهرهای ایران ۲۳۵
- نتیجه گیری ۲۳۹

فصل هشتم: ارائه برنامه استراتژیک توسعه در قالب راهبردهای عملیاتی برای کلانشهرهای ایران

- «چالش‌ها و راهبردها» ۲۴۱
- ۸-۱ نقاط ضعف ۲۴۲
- ۸-۱-۱ نقاط قوت ۲۴۴
- ۸-۱-۲ فرصت‌ها ۲۴۵
- ۸-۱-۳ تهدید ۲۴۶
- ۸-۲ چالش‌ها و راهبردها ۲۴۷
- ۸-۲-۱ چالش‌های بخش فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی کلانشهرهای ایران ۲۴۷
- ۸-۲-۲ چالش‌های بخش فرهنگی ۲۴۷
- ۸-۲-۳ چالش‌های بخش اقتصادی ۲۴۹
- ۸-۲-۴ چالش‌های بخش اجتماعی ۲۵۰
- ۸-۲-۵ راهبردهای بخش فرهنگی ۲۵۱
- ۸-۲-۶ راهبردهای بخش اجتماعی ۲۵۲
- ۸-۲-۷ راهبردهای بخش اقتصادی ۲۵۳
- ۸-۳ چالش‌های بخش فن آوری ارتباطات IT ۲۵۵
- ۸-۳-۱ راهبردهای بخش فن آوری اطلاعات IT ۲۵۶
- ۸-۴ چالش‌های بخش ساختار فضایی و نظام شهری کلانشهرها ۲۵۷
- ۸-۴-۱ چالش‌های بخش نظام شهری ۲۵۸
- ۸-۴-۲ راهبردهای بخش ساختار فضایی کلانشهرها ۲۶۰

- جدول ۱۳-۳ رتبه بندی ۱۰ مرکز بزرگ جهانی از نظر سرمایه در سالهای ۲۰۰۷-۱۹۸۹-۱۹۷۴..... ۱۰۵
- جدول ۱۴-۳ پیوندهای مکاتبه ای و مراسله ای تجارتخانه های خدماتی- تولیدی جهان در سال ۲۰۰۷..... ۱۰۶
- جدول ۱۵-۳ رتبه بندی از شهرهای جهانی و پدیدار شدن شهرهای بنا نهاده شده بر سفرهای هوایی در سال ۲۰۰۷..... ۱۰۷
- جدول ۱-۴ مراحل تکوین جوامع انسانی..... ۱۱۸
- جدول ۲-۴ توزیع جهانی شهرهای با بیش از یک میلیون نفر جمعیت در دهه های ۱۹۲۰ تا ۱۹۸۰..... ۱۳۰
- جدول ۳-۴ بزرگترین شهرهای جهان در سال های ۱۹۵۰ و ۲۰۰۷..... ۱۳۱
- جدول ۴-۴ نسبت جمعیت ساکن در مناطق شهری در نواحی بیشتر توسعه یافته و نواحی کمتر توسعه یافته طی سالهای ۲۰۲۵-۱۹۵۰..... ۱۳۶
- جدول ۵-۴ جمعیت ساکن در سکونت گاه های شهری و روستایی در سال ۲۰۰۰ و ۲۰۲۵ به تفکیک قاره ها..... ۱۳۷
- جدول ۶-۴ آهنگ متوسط رشد جمعیت شهری و کل جمعیت به تفکیک قاره ها..... ۱۴۱
- جدول ۱-۵ شهروندی در دولت- شهر یونان یاستان و دولت مدرن..... ۱۶۴
- ۱-۷ روند صادرات واردات ایران (۱۳۸۶-۱۴۷۲) میلیون دلار..... ۲۲۲
- جدول ۲-۷ شاخص های هویت، فریزر و (TOI) در چند کشور منتخب..... ۲۲۵

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۱۰	جدول ۱-۱ پیشینه جهانی شدن.....
۲۲	جدول ۱-۲ سهم صادرات صنعتی در کشورهای در حال توسعه.....
۲۳	جدول ۱-۳ پیوندهای تجاری سالهای ۱۹۵۰-۲۰۰۷.....
۲۳	جدول ۱-۴ درصد تجارت به تولید ناخالص داخلی (GDP) در کشورهای در حال توسعه ۱۸.....
۲۵	جدول ۱-۵ ملیت و محل استقرار شرکت‌های چند ملیتی.....
۲۶	جدول ۱-۶ افزایش خطوط ارتباطات صوتی.....
۴۲	جدول ۲-۱ لایه های تاریخی توسعه جهانی.....
۵۷	جدول ۲-۲ ابعاد و شاخصهای بخشهای شهر الکترونیکی.....
۷۴	جدول ۳-۱ مثالهایی از شهرهای مهم.....
۷۷	جدول ۳-۲ آمار جهان - شهرها.....
۸۱	جدول ۳-۳ درصد تغییر در نقل قولهای شهری، تایمز مالی (۲۰۰۰-۱۹۹۰).....
۸۲	جدول ۳-۴ تغییر درصدی در نقل قولهای شهری - مجله وال استریت (۲۰۰۰-۱۹۹۰).....
۸۳	جدول ۳-۵ مهاجرت بین المللی افراد ماهر از بانکهای تجاری شهر لندن به شبکه های اداری بین المللی.....
	جدول ۳-۶ پوشش جهان - شهری ده مؤسسه حقوقی بزرگ لندن و نیویورک فراسوی مناطق مبدأ
۸۴	(اتحادیه اروپا و آمریکا).....
۸۷	جدول ۳-۷ درصد سطوح ارتباطی با لندن.....
۸۹	جدول ۳-۸ متوسط ارتباط با لندن برحسب منطقه.....
۹۸	جدول ۳-۹ درآمد عمده شرکت‌های چند ملیتی غیر آمریکایی در سال ۲۰۰۷.....
	جدول ۳-۱۰ درآمد خارجی، درآمد نهایی و درصد درآمد مشخص شده ۱۰ مورد از بزرگترین شرکت‌های
۹۸	چند ملیتی آمریکا در سال ۲۰۰۷.....
۱۰۰	جدول ۳-۱۱ مجموع درآمد ۲۰ شرکت بزرگ آمریکا در سال ۲۰۰۷.....
۱۰۳	جدول ۳-۱۲ فهرست بانکهای بزرگ جهان در سال ۲۰۰۷.....

فهرست نقشه ها

عنوان	صفحه
نقشه ۱-۳ شلوغ ترین خطوط هوایی بین المللی جهان	۸۰
نقشه ۱-۴ ابعاد شهرنشینی جهان در دوران معاصر	۱۳۴
نقشه ۲-۴ ساختار شهر پیشا صنعتی	۱۴۸
نقشه ۳-۴ مدلی از شهر آفریقایی	۱۵۲
نقشه ۴-۴ مدل شهر استعماری آسیای جنوبی	۱۵۴
نقشه ۵-۴ شهر جنوب شرقی آسیا	۱۵۶
نقشه ۶-۴ شهر آمریکای لاتین	۱۵۸

فهرست نمودارها

عنوان	صفحه
نمودار ۱-۲ لایه های مختلف فضا در تحول از فضایی فیزیکی به فضای مجازی.....	۴۹
نمودار ۲-۲ تعامل فناوری اطلاعات و برنامه ریزی شهری.....	۵۰
نمودار ۳-۳ مدل شهر الکترونیک.....	۵۴
نمودار ۴-۲ شکل گیری شهر الکترونیکی.....	۵۵
نمودار ۱-۳ شاخصهای ترافیک هوایی بین المللی.....	۸۰
نمودار ۲-۳ شهر مهاجر پذیر: متولیدن خارج از شهر در نیویورک.....	۱۱۳
نمودار ۱-۴ خلاصه شهرنشینی جهان از ۱۰ هزار سال قبل از میلاد تا سال ۲۰۰۰ میلادی.....	۱۱۹
نمودار ۲-۴ چرخه شهرنشینی و گذار جمعیتی در کشورهای توسعه یافته و کشورهای در حال توسعه.....	۱۲۵
نمودار ۳-۴ مثالهای منحنی شهرنشینی برای کشورهای توسعه یافته و کشورهای در حال توسعه.....	۱۲۶
نمودار ۴-۴ جمعیت شهری نواحی بیشتر توسعه یافته و نواحی کمتر توسعه یافته طی سالهای ۱۹۵۰-۲۰۲۵.....	۱۳۸

مقدمه

شهر نقطه اتصال فعالیتهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی است. در شهر، بازار کار، بستر پیدایش فناوریها، محل عرضه خدمات اجتماعی، مراکز آموزش، تجارت، صنعت، اعتبارات مالی و سرمایه‌گذاری فراهم است. از این رو شهر آستانه ورود به دنیاست. برخی شهر را کانون جهانی شدن دانسته‌اند. زیرا شبکه جهانی با حلقه شهرها به هم ارتباط می‌یابد. (افضلی، ۱۳۸۶، ص ۸)

روند شهرنشینی در جهان معاصر به صورت رایج بر اثر تحولات صنعتی رواج یافت و از اواخر قرن هجدهم میلادی بر اثر اختراعات و فناوریهای نو، شهرها گسترش افقی یافته‌اند. قرن بیستم در حالی آغاز شد که تنها ده درصد جمعیت کره زمین شهری محسوب می شدند و نزدیک به ۱۵۰ میلیون نفر در شهرها زندگی می کردند.

لیکن با آغاز سده بیست و یکم میلادی با بیش از ۳ میلیارد نفر شهرنشین یعنی فراتر از ۵۰ درصد جمعیت زمین به عنوان شروع جهانی شدن قلمداد شد. در گذر نیم قرن اخیر،

تقدیر و تشکر

حمد و سپاس خداوند منان را که توفیق انجام این امر را بر بنده عنایت فرمود تا در سایه الطاف بیکرانیش آن را به پایان رسانم.

در تدوین مطالب این کتاب از پیشنهاد جمعی از دوستان از جمله جناب آقای دکتر رحیم سرور و جناب آقای محمدعلی رجایی بهره‌مند شدم که شایسته است از آنان تشکر و قدردانی بعمل آورم.

بی‌تردید مجموعه حاضر خالی از نقص و ابهام نیست، اما نویسنده امیدوار است که توانسته باشد درس‌هایی را که می‌توان از تجربیات جهانی شدن آموخت، در معرض دید علاقه‌مندان قرار داده و به شناخت بیشتر پدیده جهانی شدن و تأثیر آن بر نظام شهر و شهرنشینی کمک کرده باشد. امید است که پروردگار توانا ما را در تحقق وظایف خطیر آموزشی یاری داده و مورد توفیق قرار دهد.

اسماعیل نصیری

پاییز ۱۳۸۸

Esmael.nasiri@yahoo.com

فرآیند جهانی شدن و تأثیر آن بر نظام شهر و شهرنشینی، با نگاهی بر تأثیر پذیری کلانشهرهای ایران از این رهگذر و در واقع تلاشی برای جلب توجه پژوهشگران شهری کشورمان به این مسأله مهم است.

در زمینه جهانی شدن و رابطه سنجیده جهانی شدن و شهرنشینی در کشورهای در حال توسعه و مباحث مرتبط با شهر سازی کتابهای چندانی به چاپ نرسیده است، به ویژه این کمبود در کتابهای درسی دانشگاهی در رشته های جغرافیا و برنامه ریزی شهری و برنامه ریزی شهری و منطقه ای مشهود تر است.

ویژگی این کتاب عبارت از :

بررسی و تأثیر جهانی شدن بر شکل گیری فرمهای جدید شهری، مطالعه رابطه بین جهانی شدن و پویایی شهری و تشکیل شهرهای جهانی و جهانی شدن و شهرنشینی در کشورهای در حال توسعه و چالشهای موجود در زمینه مسایل شهروندی و زیست محیطی به ویژه بررسی تأثیرات جهانی شدن بر ساختار فضایی کلانشهرهای ایران و بررسی چالشهایی که در مقابل تصمیم سازی و در سطوح مختلف در نظام برنامه ریزی شهری ایران قرار دارد.

در پایان نیز بر مبنای مدل SWOT به بررسی نقاط قوت، ضعف و تهدیدها و فرصتها و ارائه راهبردهای عملیاتی در افق دراز مدت در نظام شهری ایران پرداخته شده است.

برخلاف کتابهایی که در زمینه جهانی شدن نوشته شده است که معمولاً تغییرات و تأثیرات ناشی از جهانی شدن را در سطح کلان بررسی می نمایند، این کتاب به بررسی

جمعیت شهری کشورهای در حال توسعه از ۲۸۷ میلیون نفر (۱۷ درصد کل جمعیت) (صرافی، ۱۳۷۹، ص ۸۱) و در سال ۱۹۵۰ به حدود ۲ میلیارد نفر (۴۴ درصد جمعیت) در سال ۲۰۰۸ رسیده است. قریب به ۹۲ درصد رشد جمعیت شهری جهان در طول دهه گذشته در کشورهای در حال توسعه رخ داده است. این شهرنشینی شتابان الگویی نامتوازن داشته است که به افزایش سهم شهرهای میلیونی انجامیده است. (نصیری و رجایی، ۱۳۸۶، ص ۱۲)

رشد شهرهای بزرگ در کشورهای در حال توسعه با افزایش مشکلات شهری همراه بوده است. تجربه های پیشین نشان داده است که مدیریت شهری نتوانسته است به موازات رشد شهرها از میزان مشکلات شهری بکاهد. جهانی شدن مدیریت و ساختارهای شهری را در شهرهای در حال توسعه با چالشهای متعددی روبرو ساخته است. از اینرو شهرهای بزرگ در کشورهای در حال توسعه هم دچار انواع کاستی در عرصه رقابت جهانی شدن هستند و هم دستخوش ساختارها و تغییرات در نظام شهری و برنامه ریزی شهری جهانی شدن در شهرها (به ویژه در کلان شهرهای بزرگ) اتفاق می افتد و شهرها در برگیرنده و انعکاس دهنده جهانی شدن هستند. نظام جهانی تولید، بازار، امور مالی، خدمات، ارتباطات، فرهنگ و سیاست در حال ظهور از نظر فضایی، از طریق شبکه جهانی شهرها مشعل می گیرد و تغییرات جهانی اقتصادی، فرهنگی و سیاسی، اثرات زیادی بر تجدید ساختار شهرها در اطراف جهان دارد.

امروزه با توجه به پیوندهای فراگیر جهانی شدن و نظامهای باز شهری، درک تحولات و پویای شهری بدون نگاه جهانی میسر نخواهد بود. هدف این کتاب افکندن نگاهی به

۳- در فصل ششم به ارتباط میان جهانی شدن و پایداری و ناپایداری زیست محیطی در شهرهای کشورهای در حال توسعه بررسی می‌شود.

۴- فصل هفتم به بررسی جهانی شدن و تأثیرات آن بر ساختار فضایی کلانشهرهای ایران اختصاص دارد. در این قسمت به تحلیل از جایگاه کلانشهرهای ایران در روند جهانی شدن اقتصاد و چالشهای پایداری کلانشهرهای ایران بررسی شده و فرصتها و تهدیدهای برآمده از جهانی شدن در کلانشهرهای ایران مورد بررسی قرار گرفته‌است.

فصل هشتم این کتاب به ارائه برنامه استراتژیک توسعه (SWOT) در قالب راهبردهای عملیاتی برای کلانشهرهای ایران اختصاص دارد که ضمن بررسی نقاط ضعف، قوت، فرصت و تهدیدهای جهانی شدن در کلانشهرهای ایران به بررسی انواع چالشهای فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی، ساختار فضایی- معماری و زیست محیطی، نظام شهری و مدیریت شهری پرداخته شده‌است که برای هر بخش نیز به صورت جداگانه راهبردهای عملیاتی ارائه شده است.

تأثیرات جهانی شدن بر ساختار فضایی کلانشهرهای ایران نیز پرداخته و تلاشی نموده‌است که در این راستا به ارائه راهکارهایی نیز بپردازد.

مطالعه این کتاب برای دانشجویان رشته‌های جغرافیا شهری، جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، رشته‌های برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای، معماری و شهرسازی، مدیریت شهری و جامعه‌شناسی شهری بسیار حایز اهمیت است

این کتاب در هشت فصل تدوین شده‌است. مباحث اصلی فصل اول پیرامون جهانی شدن، تعریف کلی رشد جهانی شدن است که مفاهیم و دیدگاهها را در ارتباط با موضوعات شهری بررسی می نماید.

در فصل دوم اختصاص به ظهور عصر اطلاعات و پیدایش فرمهای جدید شهری و ضرورت رویکرد به این موضوعات را بحث می نماید.

فصل سوم به تعریف شهر جهانی، و مفهوم شهر- منطقه جهانی و نقش و تأثیر سرمایه، ثروت و قدرت در پیدایش شهرهای جهانی را بررسی می نماید.

۱- فصل چهارم به مباحث جهانی شدن و شهرنشینی در کشورهای در حال توسعه اختصاص دارد و در این فصل موضوعاتی چون جهانی شدن و شهر در دنیای در حال توسعه و همگرایی و واگرایی از جمله مباحث قابل توجه است.

۲- موضوع فصل پنجم جهانی شدن و پدیده شهروندی و تغییرات اجتماعی و محیطی مترتب بر شهروندی و چالشهای فراوری شهروندان شهرهای در حال توسعه را به بحث می گذارد